

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 44. Tertiò infertur æquitas ac justitia censuræ, quâ Illustrissimus D.
Guido de Seve, laudatissimus Episcopus Atrebatensis, & unus supra
triginta Episcopi cumipso, propositionem hanc: ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

Creatoris nostri beneplacitum uterque noster homo (exterior scilicet & interior) reductur; cum & caro nostra per iniquitatis odium cobibetur à perpenetratione facinorosi, & per amorem justitiæ mens se extendit ad intentionem bonæ operationis.

791 Terriò, isdem rectè applicatur doctrina Petri Blesensis, tract. de Confess. ubi acriter invectus in consuetudinarios, qui vel aliquandiu peccata differentes, non satis ea lugent, vel lugentes non desierunt, (postquam prioribus dixit, non sine dolore cordis acerbissimo, & anxia cordis afflictione sanantur, que longo usu inolitæ, & intimis animarum medullis infixæ sunt: nec horarî & levi contritione redimi possunt, quibus mors æterna debetur) posteriores admonet, ut eorum pœnitentiam perseverantia comitetur. Quia lachrymæ, & alia ejusmodi pœnitentiæ opera, nequaquam profutura sunt, si ad vomitum quis revertatur. Nemo itaque de momentanea contritione, vel afflictione lachrymarum presumat. . . . Si senseris in te gratiam compunctiõnis, & afflictionem lachrymarum; non tamen idè te statim arbitris Domino reconciliatum, seu reconciliatione dignum. . . . Gratium Deo est sacrificium lachrymarum, & pro omnibus delictis justificans holocaustum; sed quibus? confitentibus, pœnitentibus, non revertentibus ad vomitum, sed. . . . continuantibus dignos pœnitentiæ fructus.

792 Confirmat idipsum S. Aelredus, S. Bernardi synchronus, in specul. charit. cap. 7. quia etiam perditæ vitæ homines, subinde sentiunt aliquid compunctiõnis, etiam usque ad lachrymas ipsas, gemitus, &c. profertque exemplum magni peccatoris, qui, cum immani visitorum gurgite absorptus, omni se spurcitiæ traderet, nihil proventus flagitii perhorrescens, in tali vita sapiens compungebatur, sapiens lachrymabat, nec solum timore pœnitentiæ, & peccatorum suorum recordatione, quod fortè nemo miraretur; sed etiam miro affectu in amoris Jesu dulcedinem resolutus, quodam mentis osculo ipsum videretur amplecti. Fit hoc plerumque dæmonis arte, qui sæpè perversorum, etiam hæreticorum, sic corda emollit, humoresque commovendo ad lachrymas flecit, ut decepti arbitrentur, sibi benè cum Deo esse. Fit etiam plerumque, occultâ Dei dispensatione, ad hoc ut peccator sensibili ita compunctiõne provocetur ad plenè & integrè se convertendum. Fallitur tamen non ratò peccator, dum istud conversionis incubamentum, pro conversionis accipit consummatione, seu plenitudine; sive, ut D. Gregorius ait, dum plenitudinè consummationem æstimat, que adduc blandimenta esse incubationis ignorat. . . . Qui si incubationi suæ non passim crederet. . . . mentem ad tentationem, & ad adversa prepararet, & vitii venientibus postmodum tam firmius resisteret, quam ea sagacius prævidisset.

793 U! igitur, quam miserabiliter falluntur (pergit Aelredus cap. 20.) quam sunt suæ salutis proditores, qui vitii innumerabilibus ac damnabilibus implicati, siquid hujus, de quo loqueris, experiantur affectus, non solum sibi veniam de præteritis pollicentur; imò ad eadem securus quodammodo revertuntur, nec aliquid hoc spirituali incitamento proficiunt, sed sanctiores hinc semetipsos arbitrantur, in suis sordibus, vel negligentis, impudentius voluntantur. Fortè de talibus ait Apostolus: Dedit illis Deus spiritum compunctiõnis, oculos ut non videant, & aures ut non audiant. Numquid hoc genus compunctiõnis excæcat oculos, aures obturat illorum dumtaxat, qui immaniſsimas visitorum sordes sine pœnitentiæ fructibus, paucis lachrymis æstimant ablendas? Itaque (ut cap. 17. dixerat) nequaquam secundum momentaneum illum, & ut ita dixerim, horarîum affectum Dei pensandus amor, nec verus de peccatis ex toto

Tom. III.

corde dolor. Quod ex contrariis exemplis perspicuum est intueri. Cum enim in Tragediis, vanisque carminibus, quisquam injuriatus fingitur, vel oppressus, cuius amabilis pulchritudo, fortitudo mirabilis, gratioſus prædicatur aspectus, siquid hæc, vel cum canuntur, audiens, vel cernens, si recitentur, usque ad expressionem lachrymarum quodam moveatur effectu: nonne perabsurdum est, ex hac vanissima pietate, de amoris ejus qualitate capere conjecturam, ut hinc subulsum illum, nescio quem, affirmetur amare, pro cuius ereptione, etiam hæc omnia verè præ oculis gererentur, ne modicam quidem substantiæ suæ portionem patretur expendi? Similis proinde ineptiæ est, imò multò majoris insaniæ (attendat Reymakers, qui læsum jis putat esse cerebrum, qui signa ejusmodi sufficere non putant) si quisquam luxuriosus, aut tepidus, ob quosdam internos compungatur affectus, ad vana & lubrica, & sordes pristinas denudò revertens, secundùm steriles hæc lachrymæ ac momentaneos affectus, de ejus dilectione, vel ex toto corde conversione, ferre sententiam. Sanè hæc voluntas (prosequitur c. 18.) seu dilectio, vel ex toto corde conversio, non secundùm momentaneos quoque affectus, sed secundùm duo quedam judicanda est, passionem scilicet, & actionem; si videlicet ea, que Deus intulerit, vel inferri permiserit, patienter sustineat, & ea que iusserit, ferventer adimpleat. Nihil proinde consultus, nihil prudentius facere potest Confessarius, nisi ut, per ipsum temporis spatium, in consuetudinariis, & frequenter relapsis, accuratius exploret vitæ & factorum seriem, & inde videat, an stabilem ex toto corde conversionem præ se ferant, iisque mediis sollicitè & ferventer utantur, que necessaria sunt, ad impetrandam plenæ conversionis gratiam, & consuetudinario recens converso necessaria sunt ad cavendum relapsum. Ut enim scriptum est Prov. 18. v. 9. qui molis & dissolutus est, sive, ut Aquila vertit, ignavus, Theodotium remissus in opere suo, frater est sua opera dissipantis. Id est, peccator mollis, & ignavus in practicandis mediis, necessariis ad obtinendam plenæ conversionis & emendationis gratiam, germanus est frater illius, qui destinato animo hæerere vult in peccatis. Unde Septuaginta (apud Corn. à Lapide) textum illum sic vertunt: qui non medetur sibi in operibus suis, frater est perditus seipsum. Mederi autem sibi in operibus suis, est nihil negligere necessarium ad peccatorum curationem, vitæque emendationem. Quæ ubi non apparet, non apparet plena pœnitentia. Hæc enim requirit dolores ut parturientis, Pl. 47. Ad qua verba Augustinus: Quid sint dolores ut parturientis, nisi dolores pœnitentis? Ubi parturientem audis, factum expecta. Parturit vetus homo, sed nascitur novus homo.

CAPUT XLIV.

Terriò infertur aequitas ac justitiæ censura, quæ Illustrissimus D. Guido de Sore, laudatissimus Episcopus Atrebatensis, & unus supra triginta Episcopi cum ipso, propositionem hanc: Confessarius habet rationabile seu sufficiens motivum credendi, quòd pœnitens sit verè contritus (post relapsus, aut adhuc in habitu peccati, vel in occasione proxima existens) quando pœnitens attestatur, se verè esse contritum, & Confessario clarè & manifestè non constat contrarium: hanc (inquam) propositionem damnarunt veluti periculosam, falsam, scan-

S r

dalosam, temerariam, tendentem ad relaxationem Sacramenti Pœnitentiæ.

795 **C**ensuram istam, post invocationem Spiritûs sancti, consultatioemque plurimorum Doctorum, Sæcularium & Regularium, magnæ prohibitæ & doctrinæ, laudatissimus Episcopus ille publicam fecit 7. Nov. 1675. Quam, cum tot sapientes Episcopi Galliæ & Belgii non solum approbarint, sed & valde collaudarint, magni apud Sapientes ponderis esse debet: cum Ecclesiæ sensum hac in parte (post SS. Patres) ab Episcopis, tamquam primas in Ecclesiâ partes tenentibus, suarumque Diœceson jure divino Doctoribus, addiscere nos oporteat: ipsaque Ecclesiâ, & SS. Patrum, imò Christi ipsius sensum contineri, partim demonstraverimus capite præcedenti, partim demonstraturi simus capitibus sequentibus.

796 **I**nter eâ censurâ illius æquitate manifestam faciunt rationes sequentes. Prima: Etiam si relapsus, etiam frequens, etiam facilis & festinus, in crimina, non sit signum manifestum defectûs contritionis in peccatore, solo verbo, vel ejusmodi signo, contritionem suam testificante (cum relapsus ille absolute provenire queat ex mutatione, non ex carentia doloris & proposito:) quia tamen crimen grave hostis est infensissimus, quem pleno & capitali odio, verè atque ex toto corde contritus prosequi debet, rarumque & infrequens est, quòd cum hoste infensissimo, quem pleno & capitali odio prosequitur, fœdus & amicitiam facile & citò quis renovet: rarius quòd id frequenter aliquis faciat: rarissimum, & vix, imò ne vix quidem auditum, quòd à capitali odio ad amicitiam, ab amicitia ad capitale odium, reciproca vicissitudine quispian transiens, in circulo talium odiorum, & amicitiarum, vitam transgerit. Idèò rarum etiam & infrequens est, quòd cum gravi crimine, quod pleno & capitali odio peccitens jamjam prosequatur, fœdus & amicitiam facile ac citò renovet: rarius, quòd frequenter id aliquis faciat: rarissimum, & vix, imò ne vix quidem auditum, quòd à capitali odio ad amicitiam, ab amicitia ad capitale odium, reciproca vicissitudine transiens, in circulo talium odiorum, & amicitiarum, vitam transgerit. Atqui in obscuris non præsumitur, quod rarum & infrequens est; multò minus quòd rarissimum, & vix auditum; sed quod plerumque fieri consuevit. Siquando igitur peccator à Confessione ad grave crimen facile & citò transeat, & maxime si frequenter id faciat, in circuloque Confessionum, & facilius relapsuum, vitam transigat, non præsumitur crimen illud pleno & capitali odio prosequi, dum confitetur: imò probabilissimè præsumitur, ab eo, quò crimen istud prosequi debet, odio deficere, & cum illius defectu confiteri, nisi signum manifestum, sive moraliter certum, det in contrarium. Talis proinde peccator non solum præsumi non debet contritus, in verbo quo se contritum dicit, dum manifestè non constat contrarium; quin potius præsumi debet non contritus, nisi contritionis signa in eo appareant manifesta, ut dicit Alex. IV. cap. *super eo*, de hæret. in 6.

797 **S**ecunda ratio: Adhibere nos oportet illam prudentiam pro rebus divinis, quam filii lucis hujus adhibent pro mandanis: nec faciliores esse ad credendum cum periculo profanandi pretiosi sanguinis Christi, quam ipsi ad credendum cum periculo argenti sui & auri. Sed filii lucis hujus, cum periculo argenti sui & auri, non facile credunt homini, in eo in quo non stetit verbo suo & promisso: nec secundo decepti, tertîa vice exponunt se periculo, absque sufficienti cautione; multò minus, si tertio, quarto, & longè sæpius, verbo fallaci & sterili deceperit, nisi gravis forte

necessitas urgeat. Sine simili ergo cautione Confessarius credere non debet verbo fallaci & sterili peccitens, postquam sæpius simili verbo deceptus fuit.

Tertia ratio: Sacrilegium est absolvere peccatorem, cujus contritio dubia est: & multò magis, si contritio ipsius sit probabilissimè nulla, vel insufficientis. Sed credere consuetudinarium, vel frequenter, facileque & citò post multas confessiones relapsum; ipsum, inquam, credere absolutione dignum, & ut talem absolvere, absque alio signo contritionis ipsius, quàm quòd se contritum dicat, posteaquam læpius id dixit, nec tamen se emendavit, est illum absolutione dignum credere, & absolvere, cujus contritio dubia est; imò probabilissimè nulla, vel insufficientis, ut ex præmissis constat. Saltem contritionem ipsius esse dubiam, probat ipsomet præcipuum argumentum, in quo se fundant Carolus ab Assumptione, & alii adversarii. Probat enim, imò demonstrare se putant, relapsum, quàmlibet frequentem, quàmlibet facilem & festinum, non arguere defectum veræ, sufficientisque contritionis, ex eo quòd effectus, qui provenire potest ex duabus causis, neutram terminatè inferat: cum ergo, inquit, relapsus ille ex duabus causis provenire queat, vel scilicet ex defectu contritionis & proposito, vel ex mutatione propositi, neutram determinatè inferat; si ve non est signum unius potius quàm alterius.

Verùm argumentum sic in ipsos retorqueo: si relapsus ille signum non sit defectûs potius, quàm mutationis propositi, ex eo quòd æquè provenire queat ex mutatione, quàm ex defectu propositi. Igitur ex eo quòd æquè provenire queat ex defectu, quàm ex mutatione propositi, signum non est mutationis potius, quàm defectûs propositi. Ergo ad minus, dubium est, an non proveniat ex propositi defectu: ac proinde ad minus, dubia contritio.

Nec argumenti vim elidit Junior quidam dicens, quòd ubi ratio manifesta non apparet in contrarium, præsumitur ex propositi mutatione potius, quàm ex defectu provenire. Quia contrarium est verum, quòd utique, ubi signum manifestum non apparet in contrarium, præsumitur ex firmi & efficacis propositi, odiique, seu contritionis defectu, potius quàm ex sola propositi mutatione provenire. Sic enim Ecclesiâ & Patres præsumunt, ut supra demonstravi; istamque præsumptionem esse probabilissimam, prima ratio hic allata demonstrat.

At, inquit Junior ille, cum peccitens in Sacramento Pœnitentiæ sit sui aculator, defensor & tellis, sic suæ salutis memor esse præsumitur, ut cum pleno peccati odio, plenaque sese emendandi voluntate, Deo reconciliari queat. Imò contrarium præsumitur: quia innumeri sunt, qui in eo deficiunt, ut constat ex eo quòd, ratione ejusmodi defectûs, innumeri male confitentur, & peccant, uti demonstravimus cap. 7. 32. 33. 34. & 41. §. 23. Innumeri enim in tanta vivunt suæ salutis incuria, ut justo Dei judicio permittantur seducere semetipsos, & aliquid ad reconciliationem cum Deo necessarium omittere, dum confitentur, ut ostendimus ibid. Præsumptio verò probabilissima est, tales esse consuetudinarios, frequenter, citò & facile in crimina post Confessionem relabentes (ob dicta & dicenda) qui licet falsum fortasse scienter non deponant, cum se tatis contritos affirmant, falsum ut plurimum deponunt ex ignorantia crassa & supina, sive ex cecitate sua, quæ in consuetudinariis tantò est major, quantò consuetudo diuturnior. Ut enim Cardinalis Bona princip. vit. Christi. §. 38. *hoc habet infelix consuetudo peccanda, ut quantò amplius quisque delinquit, eo magis mentis insensitas obscuratur.*

802 Nec magis elidit vim argumenti nostri Carolus ab Assumptione, dicendo, contritionem dubiam non esse materiam dubiam Sacramenti Pœnitentiæ, sed dubiam dumtaxat dispositionem ad effectum ipsius. Primò, quia ista Caroli opinio nova est, singularis, & contra omnes Doctores: eo proinde titulo meritiò rejicienda. Secundò, contritionem esse materiam, vel quasi materiam, seu partem materialem, definitum est in Conc. Trident. sess. 14. cap. 3. Tertio, etiam si non esset nisi dispositio, ad effectum Sacramenti necessario requisita, sacrilegium est, Sacramentum absque necessitate exponere periculo frustrati effectus.

CAPUT XLV.

Quartò inferitur, *Affertores supra memorata propositionis, à sapientissimo Domino Episcopo Atrabatenfi meritisimè censurà notata, abusi sententià istà Angelici Doctoris: In foro conscientia creditur homini pro se, & contra se.*

803 Hoc dicit S. Thomas quodlib. 1. q. 6. a. 6. ubi sic: *In foro judiciali creditur homini contra se, sed non pro se; in foro autem pœnitentiæ, creditur homini pro se & contra se.* Verùm id pro se perperam accipiunt Adversarii. Triplici namque modo verba ista S. Doctoris accipi possunt. 1. sic ut omninò generaliter & absque ulla restrictione intelligantur. 2. sic ut per ea significetur, non quòd semper, sed quòd ordinariè credendum sit pœnitenti pro se loquenti. 3. sic ut tantùm significetur, quòd in foro quidem judiciali non credatur homini pro se; in foro tamen pœnitentiæ sepe credatur homini pro se loquenti.

804 Vel ipsi Adversarii fatentur accipi non posse primo sensu, cum verbis S. Thomæ hæc addant restrictionem: nisi manifesta ratio appareat in contrarium. Volunt proinde accipienda secundo sensu, ita scilicet ut ordinariè oporteat credere pœnitenti se contritum asserenti. At perperam. Quia certum est, sanctum Thomam nolle, ut credatur pœnitenti, de sua contritione testimonium ferenti, dum Confessarius prudenter judicare nequit, abesse morale periculum, ne pœnitens eo in testimonio vel decipiat, vel decipiatur: aliàs & pœnitens certissimè exponeretur morali periculo sacrilegii, & Sacramentum morali periculo nullitatis & irreverentiæ. Quod certissimè non vult, nec velle potest S. Thomas. Atqui Confessarius non potest ordinariè prudenter judicare, quòd absit morale periculum, ne in hoc testimonio pœnitens decipiatur. Primò, quia, ut Cardinalis Denhoff supra monuit, "la plupart des pœnitens ne savent pas même ce qui est requis pour la douleur furnaturelle, & en particulier que la vraie contrition, soit la parfaite, ou l'imparfaite, doive tellement changer la volonté du pecheur, que non seulement il n'ait plus d'affection au peché, mais qu'il le haïsse, selon que l'enseigne expressément le Concile de Trente. Quod etiam Catechismus Romanus docet, uti num. 754. fuit demonstratum. Quo modo verò Confessarius ordinariè prudenter judicare potest abesse morale periculum, ne pœnitentes decipiantur, dum se contritos dicunt, si major eorum pars ne quidem sciat, sed ignoret, quid ad veram contritionem requiratur.

806 Secundò, S. Carolus Borromæus, S. Franciscus Salcius, S. Thomas Villanovanus, S. Teresa, Bellarminus, Clerus Gallicanus, alique gravissimi viri (cap. 41. §. 28. relati) multos & valde multos asserunt, qui sacrilegè contententur; qui tamen hæc de re interrogati, se verè contritos
Tom. III.

incunctanter asserunt; qui proinde in ea sua asseritione vel decipiunt, vel decipiuntur. Quòd si tam multi sint, qui in eo decipiunt, vel decipiuntur; quomodò in solo verbo ipsorum, Confessarius prudenter judicabit, quòd ordinariè non sit morale periculum, de quo supra: maximè si peccatorum enormitate, consuetudine vel frequentia meruerint excæcari?

Tertio, S. Gregorius l. 20. Moral. c. 15. dicit, quòd *hoc plerumque humanus animus habet proprium, quòd max ut in culpam labitur, à sui adhibe longius cognitione separatur. Quia dum lux veritatis habita negligitur, permittit justus Judex, ut nec amissa requiratur.* Quòd si humanus animus, dum in culpam labitur, plerumque à sui longius cognitione separatur; quantò magis si frequenter, & maximè si ex consuetudine, in culpam labatur graviozem, maximè carnis, quæ præ cæteris excæcat? Quomodò ergo Confessarius prudenter judicare potest, quòd talis peccator se contritum asserendo, ordinariè nec decipiat, nec decipiatur; præsertim si consuetudinarius sit, vel in graviozem culpam, non semel dumtaxat, sed sæpius lapsus fuerit, ideòque (juxta sanctum Gregorium) à sui cognitione longius separatus & excæcatus? Quomodò per consequens prudenter judicare potest, quòd ordinariè non sit morale periculum, ne talis peccator deceptus Confessarium decipiat, dum sine prævis pœnitentiæ operibus ad obtinendam à Deo misericordiam, & contritionis gratiam, sine prævia etiam emendatione ad tempus consideratione dignum, asserit se dignum, cui fides adhibeatur, & absolutio impendatur?

Tertio igitur sensu certo certius accipienda sunt objecta verba Angelici Doctoris, sic ut importent, quòd in foro judiciali creditur homini dicenti contra se, sed nunquam pro se; in foro verò pœnitentiæ, non solum creditur homini contra se, sed etiam sæpius pro se, signanter dum testatur facta sua, quæ certè potest cognoscere, & Confessarius ea scire non potest nisi ex ipso, ut quòd tentationi fortiter resistit, peccandi occasiones diligenter vitaverit, hæc vel illa pœnitentiæ opera post peccatum fecerit, hæc vel illa adversus recidivam remedia adhibuerit, &c. Similiter dum se contritum dicit, nec ratio aliunde habetur, quæ Confessarium de eo reddat prudenter dubium, tunc etiam Confessarius ipsi credere debet. Non autem quancumque ratio manifesta non apparet in contrarium. Aliàs ipsi fidem absolutionemque deberet, etiam si ratio æquè probabilis, imò probabilior appareret in contrarium. Quod est certissimè falsum, ob ea quæ dicta sunt cap. 42.

CAPUT XLVI.

Quintò inferitur, *de sufficienti conversione, seu contritione magni peccatoris, maximè curò & facile relabentis, vel consuetudinarius, ordinariè prudenter non judicari ex solis verbis, quibus dolere se, emendationemque promittere dicit, etiamsi verbis illis adjungat gemitum, tussionem pectoris, lachrymasque momentaneas, aliaque ejusmodi signa: præsertim si Confessarius non semel expertus fuerit, signa illa hæcenus sterilia fuisse, id est absque fructu melioris vitæ.*

809 Ratio est, quia ex una parte, eadem, vel similia verba, etiam cum ejusmodi lachrymis, & genitibus, proferunt etiam qui contriti non sunt, vel saltem non sufficienter contriti. Ex alia parte
Sf 2